

Informace z jednání Komoditní rady pro obiloviny a olejninu při AK ČR ze dne 3. 9. 2024

24. 09. 2024

Další pravidelné jednání Komoditní rady pro obiloviny a olejninu při Agrární komoře České republiky se uskutečnilo v úterý 3. září 2024. Zúčastnili se zástupci Ministerstva zemědělství a Českého statistického úřadu. Jednání zahájil předseda komoditní rady Martin Volf, který přivítal hosty i stále členy a představil program. Na základě statistických dat byla vyhodnocena sklizeň u hlavních světových producentů obilovin a olejnin, evropských pěstitelů a na závěr byla předmětem diskuze situace v Česku. Volf konstatoval, že výsledky letošní sklizně lze již považovat za finální.

Pšenice

Světová produkce pšenice se v letošním roce drží na úrovni předchozích dvou let. Podle dat International Grains Council dosáhla 799 milionů tun. Největší světový producent Čína zaznamenal podle amerického ministerstva zemědělství USDA meziroční nárůst na 140 milionů tun a následuje Indie s meziročním nárůstem na 114 milionů tun. V obou zemích mohou být data ještě upřesněna. V Rusku naopak došlo k meziročnímu poklesu na 83 milionů tun. Stejně tak v Evropské unii, kde se sklídilo 128 milionů tun. Příčinou je sucho a v případě Evropské unie též přísnější pravidla hospodaření, která musí tamní pěstitelé plnit. Významným způsobem se to projevuje například v Německu, kde jsou napřed v plnění nitrátové směrnice, používají méně přípravků na ochranu a ošetřování rostlin a výsledkem je nižší kvalita produkce a nízké hodnoty bílkovin u pěstovaných plodin. V souvislosti s cenovým vývojem pšenice poukázali členové komoditní rady na zvláštní chování trhu. Přestože jsou zásoby nízké, nízkou se drží i ceny. V neposlední řadě stojí za pozornost vývoj na Ukrajině, kde se letos sklídilo 21,6 milionu tun pšenice. K 28. srpnu 2024 bylo z této země vyvezeno 6,746 milionu tun obilí a luštěnin. Z toho vývoz pšenice činil 3,387 milionu tun, což je meziroční nárůst o 91 procent. Takzvaně na plné obrátky je též vyvážena kukuřice.

Kukuřice

Světová produkce kukuřice dosáhla podle dat International Grains Council v letošním roce 1220 milionů tun, což jsou obdobné hodnoty jako v loňském roce. Jednu z nejlepších sklizní zaznamenali podle USDA ve Spojených státech a Jižní Americe. Ve Spojených státech bylo sklizeno 385 milionů tun kukuřice a v Brazílii 127 milionů tun. Dalším významným světovým producentem je Čína, kde bylo sklizeno 292 milionů tun. Evropu poznamenalo sucho a v zemích Evropské unie činila úroda 60,5 milionu tun, na Ukrajině pak 27 milionů tun. Co se týká cen, došlo k mírnému oživení, avšak z hlubokého poklesu.

Řepka

Sklizeň řepky v zemích Evropské unie se meziročně propadla o 2,6 milionu tun na hodnotu kolem 17 milionů tun podle analytické společnosti Oil World. Horší výsledky vykázaly všechny hlavní producentské země, tedy Německo, Francie, Polsko, Rumunsko, Česko a Dánsko. Hlavními důvody jsou pokles osevních ploch i razantní propad výnosu. Nicméně vzhledem ke zpracovatelským kapacitám i poptávce po řepce bude nutné tuto komoditu do Evropy dovézt. Jako dovozce se nabízí Ukrajina a Austrálie, ale obě země mají nižší produkci řepky (UA – 20 procent). Světová produkce řepky v letošním roce klesla na 76 milionů tun, což je pokles o 3,2 milionu tun. Nicméně dle komoditní rady je cenový vývoj značně turbulentní a ceny kolísají. Vliv na cenu má také obchodní válka mezi Kanadou a Čínou ohledně elektromobilů.

Sklizeň obilovin a olejnin v ČR

Předseda komoditní rady upozornil na rozpor v datech Agrární komory ČR a Ministerstva zemědělství.

Zpřesnění údajů ČSÚ následně dalo za pravdu Agrární komoře ČR, která predikuje nižší sklizeň. Sklizeň obilovin v letošním roce je i podle dat Českého statistického úřadu druhá nejhorší za 12 let, dosáhla 6,8 milionu tun. Sklizeň řepky je nejhorší za 18 let, činila 940 tisíc tun. Vedle snížení osevní plochy je na vině vývoj počasí. Od října 2023 do letošního února byly zaznamenány abnormální srážky, únor a březen byl poměrně teplý a v dubnu přišla vlna silných mrazů. Ozimé plodiny dopadly výrazně hůře než jarní. U řepky došlo k propadu výnosu o 20 procent, u ozimého ječmene o 19 procent a u ozimé pšenice o 8 procent v meziročním srovnání. Letošní žně byly rychlé, k 12. srpnu bylo sklizeno 95 procent obilovin a veškerá řepka.

ČSÚ – Porovnání odhadu sklizní podle stavu k 15. srpnu 2024 s definitivní sklizní 2023

Plodina	Def. výnos 2023 v t/ha	Odh. výnos 2024 v t/ha	Rozdíl +/-	Index %	Definitivní sklizeň 2023 v tunách	Odhadovaná sklizeň 2024 v tunách	Rozdíl +/-	Index %
Základní obiloviny	5,99	5,63	-0,36	94	7 479 235	6 835 355	-643 880	91,4
Pšenice celkem	6,44	5,96	-0,48	92,6	5 262 361	4 625 039	-637 322	87,9
Pšenice setá ozimá	6,56	6,02	-0,53	91,9	5 106 909	4 502 511	-604 398	88,2
Pšenice setá jarní	3,86	4,04	0,18	104,7	136 240	97 327	-38 913	71,4
Pšenice tvrdá	5,54	5,15	-0,39	93,0	19 212	25 201	5 989	131,2
Žito	5,07	4,45	-0,62	87,8	124 950	108 151	-16 800	86,6
Ječmen celkem	5,49	5,32	-0,17	96,8	1 764 205	1 687 206	-76 999	95,6
Ječmen ozimý	6,32	5,12	-1,20	81,1	813 806	651 452	-162 355	80,0
Ječmen jarní	4,94	5,45	0,51	110,4	950 399	1 035 755	85 356	109,0
Oves	2,76	3,87	1,11	140,3	118 593	203 598	85 005	171,7
Tritikale	4,98	4,80	-0,18	96,4	209 126	211 361	2 235	101,1
Kukuřice na zrno	7,88	7,76	-0,13	98,4	507 540	585 209	77 669	115,3
Hrách polní na zrno	2,25	1,84	-0,41	81,9	105 684	97 288	-8 397	92,1
Brambory celkem (vč. raných)	27,39	28,02	0,63	102,3	573 769	637 350	63 582	111,1
Řepa cukrová	65,20	65,99	0,79	101,2	3 833 868	4 349 565	515 697	113,5
Řepka celkem	3,45	2,74	-0,71	79,4	1 309 496	939 529	-369 967	71,7
Řepka ozimá	3,45	2,74	-0,71	79,4	1 308 862	938 915	-369 947	71,7
Řepka jarní	2,03	1,47	-0,56	72,3	634	613	-21	96,7

V rámci diskuze členové hovořili o kvalitě letošní sklizně. Jařiny dopadly dobře, naopak u ozimů zaznamenali horší výsledky kvůli vývoji počasí. Řepce uškodil dřepčík, přičemž možnosti pestitelů hubit tohoto škůdce jsou limitované vzhledem k omezení povolených insekticidů. Dalším tématem byl výpočet uhlíkové stopy, který pro zemědělce zatím není aktuální, ale bude povinný pro odběratele z řad obchodníků. Podle pestitelů se jedná o přesný součet nepřesných čísel a poukazovali na možná zkreslení, která mohou vzniknout kvůli propojenosti evropského trhu nebo dovozům z Ukrajiny.

Zástupci Ministerstva zemědělství představili svůj záměr provést jednorázové šetření skladových zásob v České republice ve spolupráci s Českým statistickým úřadem. Rozhodující budou data z roku 2024. Parametry tohoto průzkumu budou podle nich ještě předmětem diskuze. Cílem je zjištění počtu a kapacity sil a skladů, nikoliv momentální uložené množství. Pestitelé upozornili, že by měly být zahrnuty pouze funkční kapacity. Výpočet by měl podle návrhu probíhat na základě parametrů pšenice, která je nejobjemnější.

Další jednání komoditní rady se uskuteční až v roce 2025, do té doby bude komunikace probíhat

individuálně.

Úřad AK ČR